

Land vol stolpstaketsels



FOTO: MART GROENTJES

Van stolp tot staketsel of andersom? Nieuwbouw en wegeaanleg zijn de oorzaken dat vooral de laatste maanden het Noord-Hollands buitengebied werd opgesierd met stolpen 'in hun blootje'. Gestripte boerderijen waarbij de basale vierkants- en kapconstructies zichtbaar zijn gekomen en de geometrische contouren en het fijnmazig geheel van balken, schoren en sporen markante visuele tekens in het landschap vormen. Het gaat hier echter om regelrechte sloop van niet zelden eeuwenoude boerderijen zonder beschermde status die ten prooi vallen aan de woonwaan van de dag of ongebreidelde wegehonger. In de meeste gevallen is het staketsel een tijdelijke tussenfase tussen oud leven en afbraak, in enkele andere gevallen zijn eigenaar cq gemeente er nog niet uit hoe het verder moet en in twee, mogelijk drie gevallen was er sprake van serieuze pogingen tot redding door hergebruik. Een mooi voorbeeld van het

tweede leven van een oud vierkant is de verhuizing naar een nieuwe woonstolp (zie artikel in deze nieuwsbrief).

What's in a name

In deze nieuwsbrief nieuwe ontdekkingen over de naamgeving van de stolp. Herkomst en begripsaanduiding en wat betreft dat laatste kan er een en ander verbeterd worden. Al eerder hebben wij gepleit voor de blijvende hantering van het woord boerderij, ook bij nieuwe bestemmingen ervan; vaak is de (stolp-)boerderij in de ambtelijke naamgeving tot woonhuis (of anderszins; kantoor, bedrijf e.d.) veranderd waardoor het oorspronkelijk en qua vorm nauwelijks veranderde bouwwerk 'zoek is geraakt'. Minister Dekker komt nu met de opmerking 'boerderijen moeten eenvoudig als woonhuis aangemerkt kunnen worden' die met het voorgaande verwarrend lijkt te zijn maar de intentie heeft de na functieverandering gebleven kwalificatie 'agrarische bestemming' dusdanig om te vormen dat er van een woonbestemming sprake kan zijn. Op zichzelf een gunstige ontwikkeling want al in meerdere gevallen heeft onverkooptbaarheid van agrarisch bestemde panden geleid tot sloop. Toch blijft voor gemeenten waakzaamheid geboden waar het gaat om de gevolgen van ruime regelgeving van woonbestemmingen in een omringend agrarisch gebied. Dus om zo te zeggen, analoog aan de toenemende hippische activiteiten in het buitengebied, er op letten dat 'het paard niet achter de wagen wordt gespannen'.

Alle boerderijen op internet

Thans worden alle ruim 5.000 inventarisatieformulieren in eindredactie beoordeeld en tesamen met het fotomateriaal gedigitaliseerd. Vervolgens worden alle gegevens op een speciale website op internet gezet. Een en ander is een tijdrovend en grote nauwkeurigheid vereisend karwei en zal daarom niet eerder dan het najaar van 2005 zijn beslag krijgen. ▲

Bijlagen en bijdragen

Tesamen met deze Nieuwsbrief, fietsroute en informatie over het boek 'Zee van Land' krijgt u de acceptgiro voor dit jaar toegezonden. Voor 15 euro (graag meer!) bent u verzekerd van de komende stroom Nieuwsbrieven en de gelegenheid met excursies mee te gaan en kortingen te krijgen op publicaties. Na de volgende Nieuwsbrief die in september verschijnt, komt die van januari 2006 in een nieuwer jasje. Daarbij gevoegd gaat dan de acceptgiro voor 2006, zodat wij met de ledenadministratie kalendergevijs in de pas gaan lopen. ▲

Laatste nieuws

De stolp Hoofdstraat 97 in Bovenkarspel (rijksmonument) is op 26 april in de as gelegd. Eigenaar en gemeente wilden deze stolp slopen, reden waarvoor de Boerderijenstichting najaar 2004 een rode dakpan aan de gemeente had uitgereikt. (Zie Nieuwsbrief 40 en 41) ▲

De stolp te kijk per fiets

'Een andere kijk op West-Friesland, per fiets langs de mooiste stekkie van Maarten' is de titel van de fietsroute die vergezeld gaat met deze Nieuwsbrief. Een sponsoractie van Bouwkundig Ontwerp- en Tekenbureau Maarten Koning. Vier deelkaartjes van de regio West-Friesland waar Koning evenzovele routes heeft samengesteld langs 19 door zijn bureau ontworpen nieuwbouwoonstolpen. Kennelijk hecht de West-Fries -maar ook de overige Noord-Hollander-

aan de verschijningsvorm van de stolpboerderij en dat laat zich vertalen in nieuwbouw van woningen waarvan de stolpvorm de basis biedt. Dat gaat nogal eens mis als er geen architecten-ontwerpers worden ingeschakeld of de keus valt op architecten of aannemers zonder achtergrond en kennis van de specifieke, traditionele boerderijbouw. Een woonstolp stelt daarbij ook andere eisen dan een stolp die voor de Lees verder op pagina 3

INHOUD

- ▲ *Stolpen in de weg*
- ▲ *Kijk mijn erf!*
- ▲ *Oud vierkant in nieuwe woonstolp*
- ▲ *Voegwerk*
- ▲ *BINNENkijker*
- ▲ *Zee van land*
- ▲ *What's in a name?*
- ▲ *Stolpen in het nieuws*



Zuidoostbeemster

Purmerenderweg 17

Op korte afstand van Oosthuizen en Purmerend ligt deze totaal *gerenoveerde/verbouwde* stolpboerderij met goede mogelijkheden voor het houden van paarden door de aanwezigheid van voldoende weiland (ca. 2.5 ha), paardenboxen en een gedraineerde paardenbak. Een schitterend geheel dat u gezien moet hebben!

Door de volledige verbouwing vanaf 1990 tot heden is de boerderij tot een zeer riant woonhuis gemaakt. De boerderij beschikt over een sfeervolle woonkamer met openhaard, een woonkeuken, 2 (werk) kamers, een zeer luxe badkamer, een ouderslaapkamer met dakkapel en garderobe ruimte op de 1e verdieping, alsmede een slaapkamer met vide vanwaar uitzicht over de weilanden van de Beemster. De darsruimte biedt u voldoende bergruimte in de boerderij evenals de inpandige garage, dubbele carport en de prachtig gebouwde dubbele vrijstaande garage.

Aanvaarding in overleg.

Vraagprijs € 855.000,- k.k.



Tel. 0299 - 68 37 68
Middenweg 152 - Middenbeemster
www.trompgarantiemakelaars.nl



Bouwbedrijf A. PRONK B.V.

Oostwal 128, 1749 XP WARMENHUIZEN
tel. 0226 - 391374 fax 0226 - 392032
www.pronkbouw.nl info@pronkbouw.nl

*nieuwbouw - verbouw
onderhoud - restauratie*



Vakgroep
Restauratie



*Sinds 1924 een
begrip in de regio*

S I J M

RIETDEKKERSBEDRIJF

DORPSSTRAAT 179 1689 GB ZWAAG
TELEFOON: 0229 - 262140 FAX: 0229 - 581108



De beste start van uw fietstocht

Wij verkopen kinderfietsen, driewielers, autopeds, opoefietsen, a.t.b fietsen, stadsfietsen en hybride fietsen.

Wij hebben ook een ruim assortiment tassen, onderdelen, zadels, fietskleding, fietsendragers en tweedehandfietsen.



Ook hebben wij een eigen reparatiewerkplaats.

FIETSWERELD

Fietswereld Keizer

De Goorn 53 a, 1648 JR De Goorn
tel: 0229-545455
www.fietswereldkeizer.nl
info@fietswereldkeizer.nl



SPARTA
more than a bike
COUGAR
Grondeur
style in motion

Gazelle
gaat verder



STUKADOORSBEDRIJF

G.A. den Nij

- Sierpleisterwerk
- Lijstwerk
- Gevelisolatie
- NOA erkend stukadoor

Laanenderweg 51a, 1812 PW Alkmaar
t. 072 5401470, f. 072 5405637, m. 06 55370131



vierkant achter uw stolp
architectenburo ir henri leloup bv

warder 132 1473 ph warder
tel. 0299 - 401 380
www.leloup.nl

Stolpen in de weg

Een van de meest actuele en belangrijkste oorzaken van het rigoureus uit het Noord-Hollands landschap verdwijnen van stolpboerderijen is de aanleg van nieuwe infrastructurele werken, zoals de uitbreiding van wegen. De N9 tussen Alkmaar en Den Helder heeft in de afgelopen jaren al een zware tol van het stolpenbestand geëist.

FOTO: MART GROENTJES



De nieuwe N242, de oostelijke ringweg rond Alkmaar, pleegt even koelbloedig als schijnbaar onverschillig een ware karaktermoord op het droogmakerijlandschap aan de westrand van de Schermer. De 17^e eeuwse verbinding tussen centrumstad en droogmakerij, gemarkeerd door water en stolpen, wordt platgewalst. Maar liefst vier karakteristieke stolpen leggen spoorloos het loodje tegen de asfaltmachine. Ondanks pogingen van verschillende organisaties en particulieren bleven de plannenmakers en de overheid doof voor suggesties voor behoud, bijvoorbeeld door verplaatsing, of voor ideeën voor cultuurhistorische compensatie elders via financiering uit het enorme aan-

Vervolg van pagina 1

bedrijfsvoering werd gebruikt; die worden niet meer gebouwd en door sloop en brand neemt het aantal zienderogen af. Daarom is de bouw van de stolpvorm, als sterk beeldbepalend karakter van het landschap geen slechte ontwikkeling. Van belang is dan wel goed te letten op de plek en de vorm. Een vrijstaande, nieuwe stolp wordt een karikatuur, een boerderette, als deze te klein wordt uitgevoerd, zowel in relatie met de omgeving alsook de specifieke verhoudingen. De ontwerpen van Maarten Koning blijken in essentie van een in vele opzichten verantwoord niveau. Overigens zijn er naast zijn bureau ook andere bureau's -vooral die waar het om restauratie en renovatie gaat- die bijdragen aan een landschap waarin de stolp een beeldbepalende factor blijft vormen. Fietsen langs stolpen kan ook met onze boerderijenroutes in West-Friesland, Beemster, Zeevang, rond De Rijk en Wieringen. Zie pagina 13 (bon) voor het bestellen van die prachtroutes. ▲

Noordhollands Dagblad WOLFSBACHT 18 MAART 2006 7 733

Boerderlij kijkt voor aanleg nieuwe weg



legbudget, naar het maatschappelijk geaccepteerde model van de natuurcompensatie. Niets van dat al. Men had haast, men wilde snel, want de file groeide en daarmee het ongeduld en het onfatsoen van projectmanagers en aannemers. De drie stolpen in de Schermer werden na een dubieuze kraakactie in een enkele dag met de grond gelijk gemaakt. Als laatste sneuvelde de stolp 'Stadszicht', waarin tot op het laatst de koeien van boer Dekker op stal stonden.

Weg is weg

Enige respijt gold de stolp onder aan de Huigendijk (de 'Jagersplaats') in de Heerhugowaard. Daar is serieus gekeken naar



Huigendijk, hoek N242. Een enkel gespaard onderdeel.



Huigendijk, hoek N242. Eenzaam wachtend op de shovel.



FOTO: JAN DE GROOT



FOTO: JAN DE GROOT



FOTO: JAN DE GROOT

(Van boven naar beneden) Provincialeweg 2, 4 en 6.

mogelijkheden deze stolp elders te herbouwen. De tijd tikte onverstoort voort in het nadeel van het geopperde idee. Zelfs het hergebruik van het resterende vierkant moest op deze manier wel jammerlijk mislukken. Slechts enkele authentieke onderdelen zijn opgenomen voor hergebruik op een andere locatie.

Dit is de uiterst karige balans van een moderne wegaanleg, waarvan de Boerderijenstichting helaas moet constateren dat de kant van de plannen en de aanleg voortvarend is aangepakt, maar de kant van het overleg en de mogelijkheden voor behoud niet tot nauwelijks zijn benut. Voor de 'Vrienden van de Stolp' een teleurstellende gang van zaken, alsof de overheden louter en alleen oog hebben voor het oplossen van het fileprobleem en niet voor de onherstelbare schade aan het karakteristieke landschap en het verdwijnen van 'onze' polderpiramides. Het feit dat niet één van de vier verdwenen stolpen bouwkundig is opgemeten voor tenminste een administratief voortbestaan, spreekt daarover boekdelen. De stolpen zijn voor altijd weg. Het laatste dat resteert zijn de foto's van deze cultuur-historische kaalslag. ▲



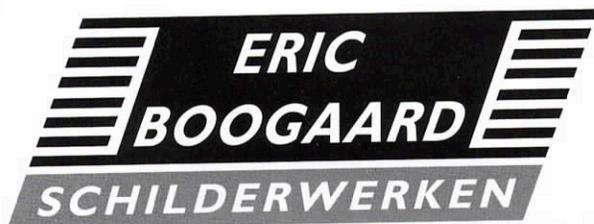
Bij Koning is eigenlijk elk jaar *'Jaar van de Stolp'*



BOUWKUNDIG ONTWERP-
EN TEKENBUREAU
KONING BV

SCHREPEL 12 DE GOORN - TEL.: 0229 - 540996

WWW.MAARTEN-KONING.NL



BINNEN- EN BUITENSCHILDERWERK
DIVERSE (SPECIALE) WANDAFWERKINGEN

GLASZETWERK

HOUTREPARATIE

PLANMATIG ONDERHOUD EN KLEURADVIES

ERKEND LEERBEDRIJF



Pissarrohof 31, 1628 XG Hoorn

T 0229 273009, F 0229 264484, M 06 53 87 96 20, E-mail: e.boogaard@quicknet.nl

Bouwbedrijf

G.J. Rotteveel & Zn. v.o.f.

AANNEMERS B. & U.

*Voor alle
bouwwerken
op en om
het boerenerf.*

ZUIDERVAART 133, 1847 LK ZUID SCHERMER
TELEFOON 072 - 5044256, FAX 072 - 5044513

Majoor

meubelmakerij, schuifwanden
en kastsystemen op maat

vakwerk op maat

Dijk 118 - 120, 1721 AJ Broek op Langedijk
Telefoon: 0226 - 34 40 42, Fax: 0226 - 34 15 90
Mobiel: 06 - 51 37 58 31

Frans Commandeur

Tuinontwerpen



Wij vinden dat u het buiten
net zo goed moet hebben als binnen

- ontwerp en advies
- projectbegeleiding
- aanleg en onderhoud
- (authenticke) boerenerven

Bernhardstraat 23, 1616 BH Hoogkarspel • tel: 0228-567263 • fax: 0228-567283 • mobiel: 06-51207915 • www.franscommandeur.nl

Kijk mijn erf!



FOTO: MART GROENTHES

Fruitboomgaard met hoogstammers van de familie Konijn in Wognum. Op 23 april bezocht door de deelnemers aan de cursus van de LTO/Boerderijstichting.

Landschap Noord-Holland organiseert de campagne 'Kijk mijn erf' om bewoners van boerderijen met boerenerven attent te maken op zowel bijzonderheden als voordelen van streekeigen planten, struiken en bomen. De campagne begint op 11 juni en eindigt in het najaar. Het gegeven is bekend: wanneer je iemand bezoekt die in het gelukkige bezit is van een fraai erf of grote tuin, mag je niet eerder aan de koffie voordat je alles wat er bloeit en groeit gezien en bewonderd hebt. De trotse eigenaar wijst op zijn of haar groene topstukken en vertelt wat er nieuw is bijgekomen. Bezitters van een erf met streekeigen beplanting lijken nog enthousiaster omdat ze weten dat ze iets bijzonders hebben in hun groene domein. Zoals bijvoorbeeld een elzensingel, een bloemrijke slootkant, oorspronkelijke houtwal, knotwilgen, geriefbosje of een hoogstamboomgaard met inheemse fruitrassen. De beplanting biedt vogels en vlinde een prima omgeving om te kunnen overleven en zorgt voor aankleding van het erf en de directe omgeving van boerderij, hooiberg en schuren. En bovendien als versterking van het natuurlijke en cultuurhistorische landschap.

De campagne Kijk mijn erf richt zich op boeren, particulieren en landgoedeigenaren in het buitengebied. Trotse bezitters van een erf met streekeigen beplanting worden

als 'ambassadeurs' ingezet. Zij stellen hun erf open voor geïnteresseerden en geven rondleidingen. Voor de bezoekers een stukje bewustwording van hoe interessant en mooi zo'n Noord-Hollands erf kan zijn en als voorbeeld hoe dat te realiseren valt. Dus geen coniferen en allerlei geschoren groenblijvers want dan hebben we het over de hazelaar, wilde roos, meidoorn, wilg, es, hortensia of vlierbesstruik.

Open dag

Op zaterdag 11 juni is de (landelijke) open erfdag. Dan zijn de meeste voorbeelderven opengesteld voor een rondleiding. Vanaf half mei staan de meer dan 25 voorbeelderven op de website www.kijkmijnerf.nl en hoe je er een bezoek kan brengen. Wie direct met streekeigen beplanting aan de slag wil kan doorklikken naar de website van Landschap Noord-Holland.

Op de landelijke website biedt een forum de gelegenheid voor eenieder om enthousiasme over en ervaring met streekeigen beplanting door te geven, bijvoorbeeld met beschrijving en beeldmateriaal van het eigen erf. Ook vragen, opmerkingen en uitnodigingen kunnen er op worden geplaatst.

Meer informatie bij Landschap Noord-Holland T: 0251-362742.

Vanaf eind mei ook info op onze website www.boerderijstichting.nl

Oproep vrijwilligers

Landschap Noord-Holland zoekt vrijwilligers voor de inventarisatie van landschapselementen in de Beemster, de Zeevang en de Mijzen. Het is de bedoeling om alle knotbomen, houtwallen, boomgaarden en andere landschapselementen in Noord-Holland in kaart te brengen; in de Schermer leverde dat in 2004 al een fraai overzicht op. De waardevolle landschapselementen die ook vooral op en rond het boeren erf zijn te vinden geven het cultuurhistorische landschap zijn beeldbepalend gezicht en zijn van groot belang voor de natuur. Vrijwilligers registreren de soort, hoogte, standplaats en soortenrijkdom van vogels en kleine zoogdieren. De eerste gegevens moeten voor de zomer van dit jaar bekend zijn. Opgave om mee te werken: Landschap Noord-Holland T: 0251-362762 E: info@landschapnoordholland.nl Inmiddels is een werkgroep actief voor de inventarisatie van boerenerven in West-Friesland.

Boerenerven zijn beschreven in het boekje 'Rechttoe Rechtaan' (Schermer), een publicatie van de Boerderijstichting (1999) en 'Het Beemster erf', een publicatie van de Werkgroep Beemster Landschap (2003). ▲

Prijs voor pomologen

De POMologische Vereniging Noord-Holland die allerlei activiteiten uitvoert voor het behoud van oude fruitrassen, heeft recentelijk de Aurora-prijs 2005 van het Westfries Genootschap ontvangen. Ruim baan voor oud fruit. De belangstelling voor streekeigen soorten fruit neemt zienderogen toe. Hoogstamboomgaarden die ontkwamen aan de rooidrift van de jaren zestig en zeventig worden gekoesterd en de oude soorten fruitbomen worden rond de stolp meer en meer aangeplant. De POM begon in 1991 met een twintigtal fruitfanaten die zich vooral met snoeiwerk bezighielden en is nu uitgegroeid tot een vereniging met 600 leden. In de Beemster hebben de pomologen een collectieboomgaard en de fruitbomen van de abdij in Egmond-Binnen worden door hen vertroeteld. Daar ontdekten ze zelfs een nieuw appelras: De Pater van der Drift. De fruitdeskundigen geven cursussen in snoeien en adviseren op het gebied van soort, ras en boom maar ook over voorkomende ziekten en plagen. Daarnaast is een inventarisatieproject van start gegaan. Informatie: Secretariaat: Oosterweg M14, 1482 AJ Purmer T: 0299-673429/640639. ▲



Adviezen aan huis

'Hoe aanpakken? Waarmee beginnen? Verantwoorde aankoop? Wat is wijsheid?'. Enkele hartenkreten van bewoners die ons om advies vragen. Onze Boerderijstichting kan leden-stolpbewoners 'aan huis' deskundig van advies dienen bij alle mogelijke vragen en problemen van bouwtechnisch-constructieve en/of esthetische aard en onderwerpen betreffende tuin en erf. Gebreken worden gesignaleerd en beoordeeld op basis van herstelmogelijkheden en bovendien worden er adviezen gegeven over renovatie en indeling in verband met de nieuwe bestemming cq de woonwensen van de aanvragers. In de meeste gevallen worden adressen verstrekt van leveranciers en bedrijven en in een aantal gevallen is doorverwezen naar architecten (voor een algeheel verbouwingsplan) en gemeenten (i.v.m. bestemmingsplan, monumentenzorg, procedures enz).

Er worden geen kostenramingen verstrekt. Aan de adviezen kunnen voorts geen rechten worden ontleend.

In 2004 werden 39 adviezen op locatie verstrekt, daarnaast ruim 50 telefonisch, schriftelijk, per mail of fax (doorgaans verwijzingen). Opvallend is de toename van het aantal aangevraagde adviezen door gemeenten (o.a. in het kader van het beleid 'vrijkomende agrarische bebouwing') en bovendien de grotere aantallen adviezen in verband met aankoop van een boerderij (verwijzing door makelaars o.a.). Nog weinig wordt gebruik gemaakt voor adviezen over boerenerven en -tuinen.

Om een indruk te geven van de verschillende onderwerpen is hier een overzicht van het jaar 2004 (de meeste aanvragers hadden meer dan één vraag).

Gestelde vragen

- 11x Algehele bouwkundige staat i.v.m. restauratie/renovatie
- 8x Bouwkundige staat i.v.m. aankoop
- 2x Onderhoud
- 4x Fundering
- 9x Vierkantsconstructie/toestand van staanders en poeren
- 3x Kapconstructie; vervanging sporen/koppelbalken
- 4x Schoorsteen (o.a. verzoek bouwtekening ronde schoorsteen)
- 4x Verandering gevelindeling (terugbrengen in oorspronkelijke staat)
- 3x Muren (verzakking, scheefstand, overhellend)
- 4x Voegwerk
- 2x Houten gevels
- 2x Topgevel
- 4x Gevelwijziging/raamindeling/roedenverdeling van ramen
- 3x Scheuren/verzakking (ook i.v.m. waterpeil)
- 4x Dak (vernieuwen riet/pannen; lekkage)
- 6x Dakvensters (lichttoetreding)
- 1x Dakspiegel
- 3x Dakkapel
- 5x Houtwormbestrijding
- 4x Isolatie
- 4x Renovatie woongedeelte
- 1x Plafonds
- 1x Hoe het vierkant benutten
- 4x Kamers cq indeling op verdieping
- 5x Splitsing: stolp voor twee of meer gezinnen bruikbaar maken
- 3x Kleuradvies
- 2x Advies tuin, erf, boomgaard
- 2x Nieuwbouwstolp (cq herbouw na sloop)
- 1x Darsdeuren
- 1x Goot

- 1x Toegangshek
- 1 x Profilering lofwerk
- 1x Windwijzer op dak
- 1x Woonbestemming van vizzelberg
- 4x Verbouwing schuur
- 2x Erfbeplanting

Herkomst van de aanvragers

(huidige woonplaats/nieuwe woonplaats):

- Amsterdam/Wijdewormer
- Amsterdam/'t Veld
- Amsterdam/Jisp
- Alkmaar/Hensbroek
- Alkmaar/Zuidschermer
- Barsingherhorn (2x)
- Bergen (2x)
- Bergen/Warmenhuizen
- Bobeldijk (2x)
- Den IJp
- Edam
- Egmond aan den Hoef (3x)
- Heerhugowaard
- Holysloot
- Hoorn/Zwaagdijk
- Jisp
- Lutjewinkel/Castricum
- Middelie
- Middenbeemster
- Nieuw Vennep/Warder
- Obdam (2x)
- Oosterend
- Twisk/Burgerbrug
- Spierdijk
- Uitgeest
- Uitgeest/Andijk
- Warder
- Warmenhuizen
- Winkel/'t Veld
- Wormer
- Wijdewormer

(Voor het aanvragen van een advies: zie colofon op de achterpagina) ▲

Monumenten in gevaar

Een groot aantal van de ruim 50.000 rijksmonumenten dreigt straks niet meer gerestaureerd te kunnen worden, omdat er bij de invoering van het nieuwe instandhoudingsbeleid (Brim) geen financiële middelen beschikbaar worden gesteld om de restauratieachterstand weg te werken. Daarom organiseert de stichting Nationaal Contact Monumenten (NCM) de landelijke manifestatie: 'Monumenten, maak er werk van!' in de maand mei. Doel van deze actiemaand is het kabinet te overtuigen hier alsnog middelen voor vrij te maken.

Valse start

Op het moment wordt er hard gewerkt aan een nieuw instandhoudingsbeleid: het Brim (Besluit rijkssubsidiëring instandhoudingsbeleid monumenten) De goede uitgangspunten die destijds voor het Brim zijn opgesteld dreigen echter te worden overschaduwd door een gebrek aan financiële middelen.

De nieuwe instandhoudingsregeling is eigenlijk niet meer dan een veredelde onderhouddsregeling. Dat was weliswaar de bedoeling van het 'Strategisch Plan voor

de monumentenzorg', dat in 1994 gepresenteerd werd, maar het uitgangspunt daarbij was dat na 10 jaar de grote achterstand aan monumentenrestauraties zou zijn weggewerkt. Nu, een decennium later, is dat nog geenszins het geval. De nieuwe regeling dreigt nu geforceerd te worden ingevoerd per 1 januari 2006, terwijl er nog een bedrag van zeker 240 miljoen euro nodig is om achterstanden weg te werken. Hoewel de staatssecretaris dit probleem onderkent heeft zij daarvoor nog geen oplossing gevonden. Het Brim dreigt zodoende een 'valse start' te maken, doordat er straks helemaal geen geld meer is voor restauraties. ▲



Oud vierkant in nieuwe woonstolp

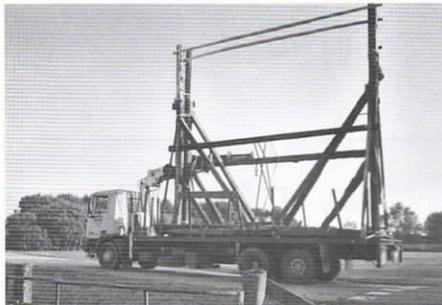
FOTO: HST, VERENIGING SUIJDER COGGE



De gesloopte stolp aan de Hemmerbuurt te Hem.



Alleen het vierkant is gespaard.



Niet alledaags vervoer.



Op de plek van de molens en sloot staat nu de stolp.



FOTO'S: MAARTEN KONING

In Wijdenes, op een markante, historische plek pal aan de Zuiderdijk (Westfriesedijk) is de bouw van een nieuwe woonstolp eind mei dit jaar afgerond. Bijzonder daarbij is dat voor de constructie een oud vierkant van een afgebroken stolp in Hem is gebruikt.

Een nieuwe, riante woonstolp die wat uiterlijk betreft hier al eeuwen had kunnen staan, ware het niet dat er op dezelfde plek een uitwatering naar de vroegere Zuiderzee lag, met twee poldermolens voor de bemaling. De molens legden het loodje in de jaren twintig van de vorige eeuw en de brede sloot werd met de ruilverkaveling in de jaren zestig gedempt. Vlak achter de stolp wijst een kromming in het land en een bochtige sloot nog naar de oude molenkolk. Adrie Beerepoot en Ingrid van Driel gaven ontwerper Maarten Koning de opdracht voor het bouwen van de stolp en ten tijde van de ontwikkeling van het bouwplan kwam er de kans bij afbraak van een boerderij te Hem een bestaande vierkantsconstructie (met op een

van de dekbalken het jaartal 1856) voor algehele sloop te behoeden en te gebruiken in de nieuwe stolp. 'Dat was een ingrijpend karwei', zegt Koning in zijn fraai vormgegeven studio in De Goorn. 'Een telekraan van de firma Koeman tilde na het loszagen de dekbalken van het zeven meter hoge gebint waarbij de jukken vrij kwamen te staan. Dezelfde kraan tilde na het losmaken van de fundering de twee jukken op een vrachtwagen van Schilder om ze op zaterdagochtend te vervoeren naar hun tweede bestemming waarna de kraan de jukken rechtop plaatsten en de dekbalken (deels vernieuwd) konden worden aangebracht.

Het voordeel van de oude vierkantsconstructie is, naast de kwaliteit van het hout

en de uitstraling van een oorspronkelijk bouwwerk de maatvoering. 'Een buitenkans om dit vierkant te pakken te krijgen; jongere vierkanten zijn doorgaans groter en passen niet in een nieuw te bouwen stolp', zegt Koning die het verdere ontwerp van de woonstolp gerealiseerd ziet in de afspiegeling van een authentieke West-Friese stolp met topgevel en staart. En waarvan het interieur door de maatvoering en bijzondere bouw-details (met gebruikmaking van ook authentieke onderdelen) tot een mooie symbiose is gekomen tussen oud en hedendaags.

Oud vierkant in nieuwe stolp.





AGRITEAM
MAKELAARS



**TE KOOP
BEEMSTER**



Melkveehouderijbedrijf

bestaande uit stolpboerderij "De Vijlthoeve", ligboxenstal, schuren, jongveestal, mestsilos en ruim erf met erverhardingen en een kavel grond van 34.51.10 ha. De grond is gelegen op drie plaatsen. De huiskavel heeft een omvang van 20 ha.

De boerderij is een Rijksmonument en verkeert in goede staat van onderhoud. Aankoop van de stolp met erf is bespreekbaar.

Meer informatie bij agrarisch makelaar
G.M. van der Velden

Agriteam Noord-Holland Zandwerven 56 1715 KM Spanbroek
tel: 0226 355205 e-mail: spanbroek@agriteam.nl

WWW.AGRITEAM.NL

AGRITEAM
MAKELAARS



**TE KOOP
STOLPBOERDERIJ 'DE POSTGALEI'**



WESTERSTRAAT 55 TE SIJBEKARSPEL

Monumentale stolpboerderij met dwarseind. Het betreft een fraaie grote stolp die thans nog agrarisch in gebruik is. De koeien staan nog op de lange regel. Het is een rijksmonument en verkeert in een goede staat van onderhoud. Twee gevels zijn voorzien van een mooie snijvoeg en de rieten kap is van recente datum. Op de voorgevel staat een ronde schoorsteen.

Dit is een object dat u de mogelijkheid biedt om tot een volledig nieuwe inrichting te komen naar eigen inzicht. De kavelgrootte is circa 5.000 m². Wonen in een rustige, landelijke omgeving en toch op slechts 40 minuten afstand van Amsterdam.

Vraagprijs: € 640.000,- k.k.

Meer informatie bij agrarisch makelaar
G.M. van der Velden

Agriteam Noord-Holland Zandwerven 56 1715 KM Spanbroek
tel: 0226 355205 e-mail: spanbroek@agriteam.nl

WWW.AGRITEAM.NL

voegbedrijf
EKSTEEN

Gespecialiseerd in het restaureren van oude gevels

- reinigen -
- snijvoegen -
- impregneren -

De Corantijn 26d, 1689 AN ZWAAG
T 0229 21 09 10, F 0229 27 25 84



**Hout
aantasting?**

Bel De Houtarts!



VAN LIEROP
Impregneerbedrijven B.V.

HEERHUGOWAARD NIJVERHEIDSPLEIN 7 (072) 574 18 56 www.vanlierop.nl

Ruim 40 jaar gespecialiseerd in:

- Onderzoek op houtaantasting
- Bestrijding houtworm, huisboktor en bonte knaagkever
- Zwamsanering op hout en muurwerk
- Constructief herstel van verzwakte balkeinden en houtconstructies met epoxytechnieken
- Verkoop van producten voor vakman en doe-het-zelver
- KOMO, ISO 9001, VCA* gecertificeerd en lid NVO

JELLE APPELMAN

TIMMERWERKEN

**Onderhoud
Nieuwbouw
Renovatie**

Kievit 15 1645 TR Ursem
tel 072 502 18 55 mobiel 06 51 707 564
www.jelleappelman.nl

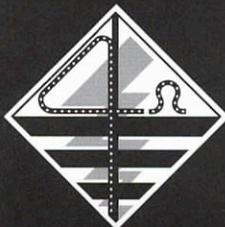
**ARNOLD'S
BOUWMATERIALEN**

**in- en verkoop
oude bouwmaterialen**

met name:

oude handvorm metselstenen
(Waal-, Vecht- en Rijnformaat),
plavuizen, tegels,
oude straatklinkers, etc.

Conn. adres: Magnusstraat 19, 1741 GP Schagen
Tel/fax: 0224 - 21 72 11 Mobiel: 06 - 53 85 88 66
Opslag: Nijverheidsweg 14 Schagerbrug



Boersen Bliksembeveiliging

U wilt bij onweer toch óók relaxed wonen?

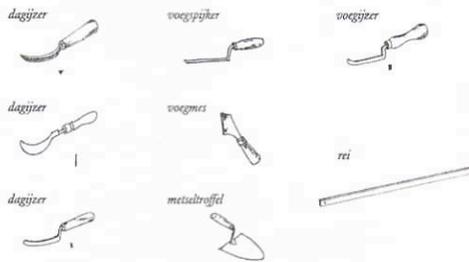
- Bliksembeveiliging
- Overspanningsbeveiliging
- Aarding
- Inspectie

Molenveld 4a 1777 HP Hippolytushoef tel. (0227) 594640 fax. (0227) 594641
E-mail: info@boersen.nl Internet: www.boersen.nl



Voegwerk: het gezicht van de gevel

Vernieuwen van de gevels komt bij boerderijen vaak voor. Vanwege restauratie van de boerderij of bij de verandering van ramen en deuren in de gevel. De keuze van de soort en kleur van de steen is dan een belangrijk gegeven. Maar net zo belangrijk en toch een onderdeel dat wat minder aandacht krijgt, is het voegwerk. Zo kan het aanzien van een gevel met fraaie stenen door ondeugdelijk voegwerk geheel worden verpest. Want het voegen van de stenen is een wezenlijk bestanddeel van het uiterlijk van de boerderij; vorm en kleur zijn sterk bepalend voor het karakter van de gevel. Het gewenste behoud van een oorspronkelijke gevel brengt met zich mee dat een licht beschadigde voeg die zijn functie nog naar behoren vervult, te verkiezen is boven een moderne voeg. Goed voegwerk is vakwerk. Als u zich hierover goed wilt laten informeren, neem dan contact op met onze bouwkundige adviseur en schakel gespecialiseerde vaklieden in.



De voeg is het zichtbare deel van de mortel (de verharde specie) tussen de stenen van het metselwerk. Hiermee worden openingen tussen de stenen zodanig afgesloten dat het indringen van water wordt voorkomen. Voegwerk bestaat uit stootvoegen (staande voegen) en lintvoegen (liggende voegen). Tot het midden van de 17^e eeuw en soms ook nog daarna, werd metsel- en voegwerk gelijktijdig met dezelfde specie uitgevoerd. In de loop van de 18^e eeuw ontwikkelde zich daarnaast een techniek waarbij een speciale voegspecie na het metselen werd aangebracht; dit wordt navoegen genoemd.

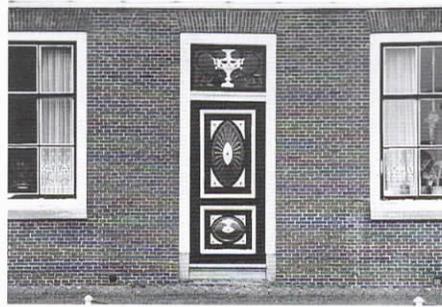


FOTO: WUNDEL JONGENS

Soorten voegwerk

Bij middeleeuws voegwerk -tot in de 17^e eeuw toegepast- komt de platvolle voeg voor waarbij de specie met de troffel of voegijzer wordt afgewerkt) en de voeg met dag- of daggestreep, een afwerking van het voegwerk met een dagijzer en een rei. Het kleiner worden van de formaten baksteen en de verbetering van het productieproces hadden een strakkere vorm van de baksteen tot gevolg. Hierdoor konden de voegen steeds dunner worden. Vooral in het begin van de 18^e eeuw kregen voegen steeds meer 'vorm' en het metselwerk kreeg daarmee een strakker uiterlijk. De gesneden en de geknpte voeg zijn er voorbeelden van. Voegdikten van 6 tot 3 mm zijn dan zeer gebruikelijk; van stootvoegen was zelfs nauwelijks sprake. In het begin van de 20^e eeuw werd, in samenhang met de architectuur van die tijd, de verdiepte lintvoeg ontwikkeld. Doordat dikwijls ook de stootvoegen platvol werden gevoegd (de specie werd met de troffel of met het voegijzer afgewerkt) kreeg de gevel op die manier een gelaagde structuur. Het eigen karakter van het soort voeg bepaalt in relatie met het metselwerk in belangrijke mate de structuur van het geveloppervlak en verleent de gevel zijn historische authenticiteit. Daar moet uiteraard ook het zogenaamde patina bij worden betrokken, de waas van ouderdom die over de gevel ligt. Tesaamen bepalen deze elementen de historische waarde van de gemetselde gevel. Om deze reden moet men met het vervangen van voeg-

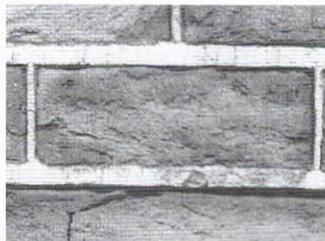
werk uiterst terughoudend zijn. Als de aantasting van het voegwerk zodanig is dat reparatie onvermijdelijk is, dient goed onderzoek plaats te vinden naar de oorzaak van de schade. Dit kan zijn vochtbelasting als gevolg van onvoldoende onderhoud (lekkende goten) of optrekkend vocht vanuit de voet van de muur. Overmatig vocht kan ook de oorzaak zijn dat zouten worden geactiveerd die de voegen eruit drukken. Belangrijk voor goed voegwerk zijn:

- de technische uitvoering van het soort voegwerk dat verlangd wordt.
- de kleur van de voegen, bepaald door de specieverhouding.

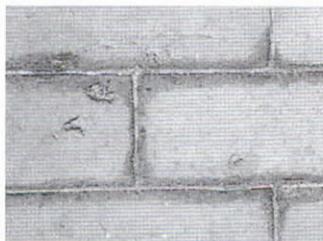
Enkele richtlijnen

- Bekijk het nog aanwezige, goede voegwerk voor wat betreft soort en kleur;
 - Gebruik als basisgrondstof een mengsel van kalk en zand (eventueel zilversand) met een toeslag van gewone cement. Om de originele kleur van de kalkzandvoeg bij 19^e en begin 20^e eeuws voegwerk (knip- en snijwerk) te verkrijgen, wordt vaak witte cement toegevoegd. Voorzichtigheid hierbij is geboden want de kleur wordt dan vaak veel te wit en bovendien heeft witte cement de eigenschap sterk te krimpen bij verharding waardoor scheurvorming wordt veroorzaakt;
 - Aan te bevelen is een of meer monsters op te zetten met verschillende specieverhoudingen en deze na droging te beoordelen op kleur; neem ook monsters van het uithakken en slijpen;
 - Voegwerk in verband met de lange verhardingstijd alleen uitvoeren in een vorst-vrije periode;
 - Alvorens met voegen te beginnen het metselwerk zeer goed schoonmaken vooral als gebruik wordt gemaakt van gebikte stenen;
 - Voorzichtig met schoonspuiten van gevels; geen chemische middelen gebruiken.
- Onze bouwkundig adviseur kan u op verzoek ter plaatse adviseren (zie achterpagina). ▲

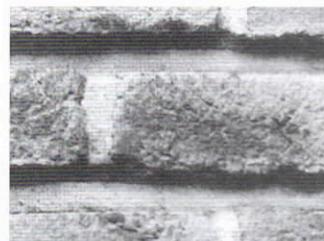
FOTOS: UIT PUBLICATIE RDMZ



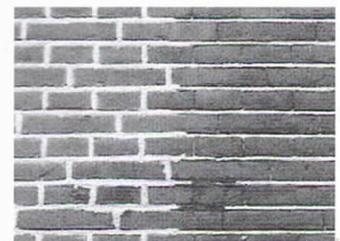
18^e eeuwse snijvoeg en (verweerde) lintvoeg.



Dunne lintvoeg.



Verdiepte lintvoeg en platvolle stootvoeg.



Rechts zeer fijne lintvoeg, links vernieuwd (vernield).

B I N N E N

In deze Nieuwsbrief de tweede van een reeks artikelen (Binnenkijker) die de lezers meevoeren naar het interieur van stolpen. Zijn de variaties aan de buitenzijde al groot; die van de binnenkant zijn schier eindeloos. De kunst is persoonlijke smaak, woonwensen en authentiek karakter zodanig te combineren dat de authenticiteit niet verloren gaat. De stolp, waar wij voor deze binnenkijker welkom waren, dateert van 1898 en staat in West-Friesland.



FOTO'S: ASTRID VAN SEIJEN

West-Fries avontuur

In 1979 kochten twee avontuurlijke broers uit Amsterdam deze boerderij en na enig denkwerk en overleg met verschillende vakmensen besloten de broers om de stolp tot aan het vierkant af te breken en daarna eigenhandig steen voor steen weer op te bouwen.

Als vingeroefening werd er eerst een schuur gebouwd geschikt voor dubbele bewoning. Hierin zouden de broers met partners tot 1994 wonen. Zij zagen het bouwen van de schuur als een broddellap voor het grote werk. Tijdens deze aanloop dienden de broers verschillende bouwtekeningen bij de gemeente in die allen resoluut afgekeurd werden. Uiteindelijk adviseerde de gemeente hen eens met Cornelis de Jong te gaan praten.

Het contact werd gelegd en daarna kwam alles in een stroomversnelling. Nu zijn ze blij dat al hun wilde plannen werden afgekeurd, want naar eigen zeggen zou de stolp er heel bizar hebben uit gezien.

Cornelis adviseerde renovatie om alle authentieke aspecten te behouden. Omdat de stolp geschikt moest worden voor dubbele bewoning (waarschijnlijk een van de eerste stolpen die op deze manier zijn herbesteding vond) besloten de broers toch tot afbraak en opbouw. Achteraf zijn hier nog wel twijfels over ontstaan.

Steen voor steen werd afgebikt en weer gebruikt. De vakanties werden werkweken. De omgeving heeft in het begin wel een wenkbrauw opgetrokken maar naar mate





k i j k e r

de broers gewapend met slechts hamer, zaag en boor, lieten zien dat het ze menens was, kwam ook het respect. Door het herbouwen van deze stolp hebben deze mannen hun ervaring opgedaan want beide hadden bij aanvang van dit project geen kennis van constructie en bouw. Voor zover het mogelijk was is er gebruik gemaakt van oude materialen.

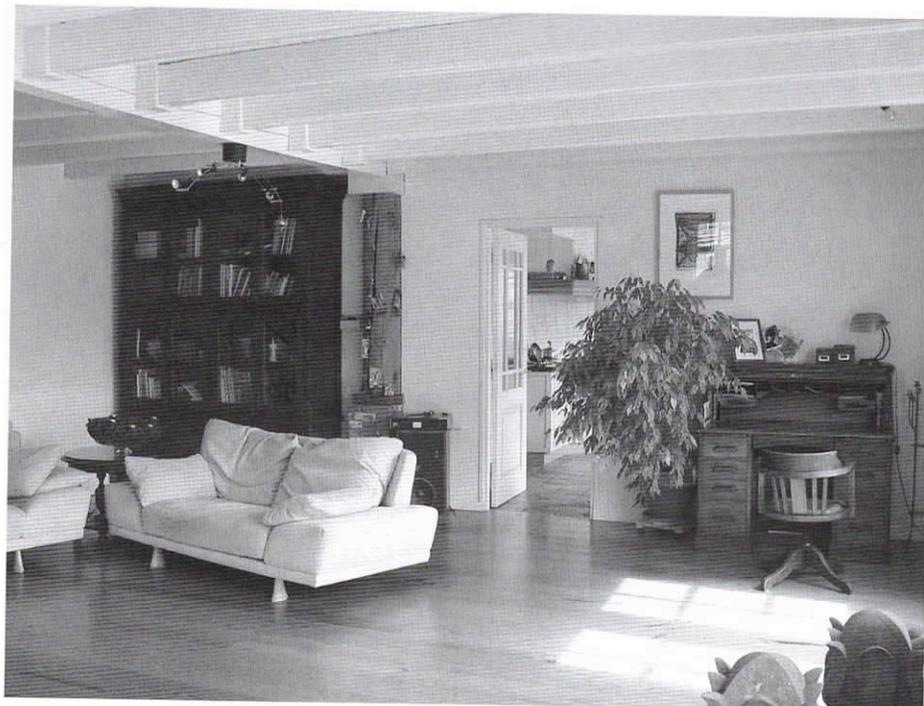
De authentieke stijl is gehanteerd zoals het buitenaanzicht laat zien. De ronde schoorsteen is een cadeautje van Cornelis de Jong.

Ondanks dat het geheel nieuw gebouwd is, heeft deze stolp een authentieke sfeer. Door de keuze van afwerking en materialen zijn deze broers er duidelijk in geslaagd om in de oude traditie te werken.

INDELING BENEDEN:

De scheidingswand loopt door het midden van het vierkant.

Entree, waar zeer trots de Stolp-award 1991 prijkt; huiskamer op het zuiden met prachtige lichtinval, de vierkantpalen zijn hier duidelijk zichtbaar en zijn op zich al een decoratie in deze ruimte. Een doorkijkje naar de boerenkeuken. Op de vloer van de keuken prachtige, authentieke vloertegels in alle schakeringen antraciet. In de traditie van West-Friesland is ook de keuken in oude tinten groen geschilderd. Voor het aanrecht werd gekozen voor zwart graniet.



In de binnendeuren werd gebruik gemaakt van oud glas.

Vanuit de keuken, een bijkeuken en uitgang naar de achterkant en de prachtige, zelf ontworpen weilandstuin.

Hier is de constructie goed zichtbaar. Terugkijkend op de afgelopen 25 jaar hebben de broers geen spijt gehad. Het werk heeft ze nooit tegengestaan.

INDELING BOVEN:

Trap naar overloop, twee slaapkamers, een badkamer en een bibliotheekje. Vanaf deze etage nog een trap naar het 'kraaiennest'.

Dit is een schoolvoorbeeld hoe een onbekend avontuur door geduld en beleid een succes wordt.

Astrid van Seijen





KWANTES MAKELAARDIJ CV
DE SLEUTEL TOT AGRARISCH BEZIT

- Aan- en verkoop van bedrijven en land
- Aan- en verkoop buitengewoon en particulier onroerend goed
- Onteigening
- Pachtzaken
- Melkquotum
- Agrarische taxaties
- Financierings- en verbouwingstaxaties
- Advies en begeleiding bij emigratie (Interfarms Emigratieservice)
- Specialist in Buiten Wonen



Bezoek ook onze site www.kwantesmakelaardij.nl voor ons volledige aanbod.

Middenweg 9 • Andijk • (0228) 59 22 44 • www.kwantesmakelaardij.nl



DEELNEMER INTERFARMIS EMIGRATIESERVICE



AANNEMERSBEDRIJF
BRAAK-BEEMSTER BV

Utiliteitsbouw • Bungalows • Bouwadvies
Verbouwingen • Onderhoud/Reparaties

Postbus 70, 1462 ZH Middenbeemster
Tel. 0299-681436/683201 - Fax 0299-683945



**STEENHANDEL
MARTIEN MOL BV**
Tel. 072 - 5091707 Fax 072-5095825
Postbus 60 - 1870 AB - Schoorl

- groothandel in oude bouwmaterialen
- in- en verkoop gebruikte straatstenen
- gebikte metselsteen - dakpannen - plavuizen
- wandtegeltjes - ijzerwerk - hekwerk - enz.
 - schouwen en oud sanitair

OPSLAG:
Zijperweg 20, industrieterrein Lagedijk
Schagen
Tel. 0224 - 215235

ipsis
creatieve marketing & crm

Marketingstrategie

Grafische vormgeving

Marketingcommunicatie

Internettoepassingen

Databasemanagement

Customer Relationship Management

De Corantijn 27f, 1689 AN Zwaag
t 0229 27 27 00, f 0229 29 92 00
e info@ipsis.nl, i www.ipsis.nl

*Voor verantwoord
tweede gebruik
van uw stolp*



Architektenburo Cornelis de Jong bna vof

Middenweg 189, 1462 HM Middenbeemster
telefoon 0299 681407, fax 0299 683473
e-mail abcdj@xs4all.nl, website www.abcdj.nl



Ruim Zicht

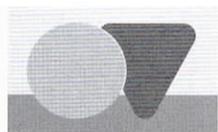
BOERDERIJEN ONDER HET ZAND
VAN AMSTERDAM NIEUW WEST

Marja van der Veldt

€ 18,50

ISBN 90 71123 65 0

Stichting Uitgeverij Noord-Holland
Postbus 40, 1520 AA Wormerveer, tel. 075 647 65 07



**SCHILDERSBEDRIJF
VAN BENSCHOP**

schilderen - behangen - beglazen - kleuradviezen - decoraties - onderhoudsschema's - klein onderhoud

DE VERFFRAAIER!

Zegt wat hij doet,
doet wat hij zegt.

Uw kostbare stolpboerderij wordt door ons deskundig en k(l)eurig verzorgd!

Kerkstraat 40
1687 AS WOGNUM
www.deverffraaiier.nl

0229 - 575 243
0622 - 799 263

info@vanbenschop.nl



ERKENDE SCHILDERS-
EN AFWERKINGSBEDRIJF

NIEUWE UITGAVE VAN

de stolp te kijk

J.J. SCHILSTRA L. BRANDTS BUYS C. DE JONG

PRIJS 19.50

ISBN 90-71123-78-2

STICHTING UITGEVERIJ NOORD-HOLLAND

T 075 647 65 07 F 075 647 67 11

WWW.UITGEVERIJ-NOORD-HOLLAND.NL



Zee van Land

Op 23 mei verschijnt het boek 'Zee van Land', een uitgave van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de TU Delft in samenwerking met Stichting Uitgeverij Noord-Holland. Het eerste exemplaar wordt in het Stedelijk Museum Alkmaar aangeboden aan minister Dekker van VROM.

'Zee van Land' behandelt de platte architectuur van de Noord-Hollandse droogmakerij. Hoe water en land is gecomponeerd tot een nieuw landschap dat zo karakteristiek is voor onze regio. De auteurs leggen een verband met de wetenschap en de kunsten, die mede de bron zijn voor het prototypische ruimtelijk ontwerp van de droogmakerij. Een ontwerp waarop wordt gevarieerd naar gelang van de vorm en of de grootte van het meer, de toekomstige droogmakerij.



Ook de stolpboerderij past in deze studie waarin gebouw, erf en kavel belangrijke bouwstenen zijn en waaraan een heel hoofdstuk is gewijd. Het boek neemt afstand van het huidige idee dat de polder alleen een utilitaire eenheid zou zijn voor het leveren van tonnen suikerbieten of liters melk. 'Zee van Land' beschouwt de schoonheid van het land en alles wat zich daarin bevindt en geeft een gereedschapskist om de oude ontwerpcriteria opnieuw ruimtelijk in te zetten.

Na 23 mei is het boek voor € 45,- in de boekhandel te koop. Een standaardwerk met prachtig beeldmateriaal. Een aanrader! ▲

Beelden en poëzie rond stolp

Van ons stolpenlid Margriet Mourik-Zijlstra ontvingen wij een bijdrage over de (beelden-) tuin en de expositieruimte van haar stolpboerderij aan de Langevliet 1 in Callantsoog. Een bijzondere belevenis en van harte aanbevolen voor bezoek.

Genieten van de seizoenen in Het Vijfde Seizoen: de prilte en uitbundigheid van de lente; de overvloed en volmaaktheid van de zomer en kunst als extra dimensie. Meer dan 100 kunstwerken in brons, steen en gesmeed staal van diverse hedendaagse, monumentaal werkende beeldhouwers in een tuin om urenlang in weg te dromen. Perspectief en lijnenspel, waterpartijen, borders en doorkijkjes; alles in volstrekte harmonie. Verspreid in de tuin staan banken en stoelen. Langs de wandelpaden een poëzieroute met ruim 100 gedichten op borden. In het voorjaar staan tussen het fluitekruid, judaspenning en dovenetel duizenden bolbloemen te bloeien.

De monumentale stolp herbergt een grote expositieruimte waarin de constructie van het dubbele vierkant een markante rol speelt. Hier zijn tijdens drie perioden van elk zes weken wisselende tentoonstellingen met schilderijen, kleinplastic en keramiek te bezichtigen.

Het Vijfde Seizoen, Langevliet 1, Callantsoog T: 0223-692672 www.vijfdeseizoen.nl. Open t/m 11 september, elke vr, za en zo 11-17 uur, toegang kosteloos. ▲



Vraag en aanbod

Ter overname gevraagd een bestaande hooivijzel met betonnen of ijzeren palen en golfplaten dak (dak hoeft niet compleet of aanwezig te zijn). Contact: J.W. Polderman, Opperdoes T: 0227-544485.

Heeft u iets aan te bieden of een vraag te stellen: mail het ons. Waar het om een acuut te behandelen vraag of aanbod gaat kunnen wij de vermelding op onze website plaatsen (www.boerderijenstichting.nl). ▲



stolpenwinkel

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij: *(alle bestellingen inclusief verzendkosten)*

- ... ex. boek De Stolp te Kijk à € 19,50
- ... ex. boek 'Ruim Zicht' à € 18,50
- ... ex. Fietskaart 1: Hoorn-Hoogwoud à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 2: Medemblik-Hoogwoud à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 3: Schagen-Hoogwoud à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 4: Schagen-Callantsoog à € 2,-
- ... ex. Fietskaart 5: Wieringen à € 2,-
- ... ex. Fietskaart Beemster-De Rijk-Zeevang à € 2,50
- ... ex. videoband Stolp in Zicht à € 16,-
- ... ex. dvd Stolp in Zicht à € 24,-

Bij de bestelling wordt een acceptgiro bijgeleverd.
Uw bestelling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd, echter kunnen wij geen vastgestelde levertijd garanderen.

Uitknippen en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
Secretariaat Boerderijenstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.
Per fax bestellen: 072- 581 68 87; per e-mail: stolpen@xs4all.nl

Ontwerp en uitvoeren van
interieurbetimmeringen
voor boerderijen en landelijk gelegen
woningen zoals:

KEUKENS
SCHOUWEN
KASTEN
BEDSTEEWANDEN

gespecialiseerd in stijlen vanaf
de 17^e tot en met begin 20^e eeuw.

de Zinger

Traditionele stijlinterieuren

Dealer van **FARROW & BALL**
verven voor restauratie en decoratie.
Vele authentieke kleuren voor binnen
en buiten. Gratis kleurenkaart, ook
telefonisch te bestellen.

Verkoop van antieke bouwmaterialen
zoals:

DEUREN
SCHOUWEN
WAND- EN VLOERTEGELS
HANG- EN SLUITWERK
DAKPANNEN
DEURROOSTERS
LEVENSBOEMEN

en nog heel veel meer

Toonkamer en opslag: Noorddijk 18, Noordbeemster. Telefoon 0299 690273, info@dezinger.nl, www.dezinger.nl
Geopend: dinsdag t/m zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur.

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij De Veenhoop



Hoornseweg 2
1687 ND WOGNUM
telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl



Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-!stormverzekering woonboerderij steenriet vanaf € 1,85 %_o

MAATWERK IN:

KOZIJNEN
RAMEN
DEUREN
TRAPPEN
LIJSTWERK

Visser Hraam

Tel. (075) 617 79 84, Zaandam



Sfeer van
Weijntjes

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Amsterdam Centrum - Amsterdam Z.O. - Utrecht
Naarden - Den Bosch - e-mail info@weijntjes.nl
Tel: 020 - 3113646 - Internet: www.weijntjes.nl

Houtaantasting?



HOUTWORM
BOKTOR
BONTEKNAAGKEVER

ATTACK[®]
DIERPLAAGBESTRIJDING

EFFECTIEVE BESTRIJDING MET GARANTIE • ISO 9001:2000 GECERTIFICEERD
40 JAAR GESPECIALISEERD IN HET BESTRIJDEN VAN HOUTAANTASTERS, ZWAMMEN EN VOGELWERING

BEL GRATIS NOORD-HOLLAND: 0800-0242000

WWW.ATTACK.NL • VCA-GECERTIFICEERD • WWW.ATTACK.NL



Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.

- nieuwbouw
- verbouw
- renovatie
- onderhoud
- houtskeletbouw
- machinale houtbewerking
- kozijenspuitelij



ARCHITECTEN- EN
INGENIEURSBUREAU
W.A. DE HERDER BNA

Varkensgrasweg 3 - 5
WESTERLAND - HIPPOLYTUSHOEVE

telefoon: 0227 - 591474
telefax: 0227 - 591931

Volger 45, 1483 GA De Rijp tel: 0299 673487 fax: 0299 674626 www.duinmaijer.nl

What's in a name

Met deze titel verschenen in de vorige nieuwsbrieven speurtochten naar de naamgeving van de stolp. Mevrouw Wigman-Kern uit Schoorl heeft recentelijk nog verder de Duitse kant van de stolp op de korrel genomen en dit in de volgende bijdrage verwerkt.

Soms zoek je maandenlang naar iets. Soms heb je in één keer beet -zoals toen ik de laatst uitgegeven DUDEN (één van de meest toonaangevende woordenboeken van de Duitse taal- 2 kilo en 435 gram, met 1892 pagina's) bestudeerde en, denkend aan de dichter Theodor Storm, zijn 'Haubarg' opzocht, zonder enige verwachting eigenlijk en wat blijkt?

'Haubarg' (ook) 'hauberg' (...) eigenlijk 'de plaats waar men het hooi bewaart (...).

Grote (op een terp gebouwde) boerderij in Noordfriesland (Duitsland, red.) met een hoog rieten dak, waaronder in het midden het hooi wordt opgestapeld.

Berg' (Duits) = eigenlijk: de hoge

1) verhoging in het terrein

2) gebergte

3) een grote massa, een hoop (sneeuw enz.)

Bergen (Duits, werkwoord) = oorspronkelijk: op een vluchtburg onderbrengen

1) redden; in zekerheid brengen

2) verbergen, verstoppen, hullen in

3) bevatten, in zich hebben.

Met andere woorden: via maaien (Duits: hauen), hooi en hooistapel ontstond de 'Haubarg' wat de etymologie betreft. Kenners van de constructie weten daar natuurlijk de stolp en de bergschuur (Nieuwsbrief 41) tussen te plaatsen. In elk geval krijgt dichter Storm postuum via de DUDEN gelijk met het idee dat de hooistapel van de boerderij waar hij als kind ooit sliep, de 'Oer-cel' van de Haubarg moet zijn. Otto Knottnerus vermoedde in de vorige Nieuwsbrief een verband tussen Haubarg en 'huif-

berg'. Zowel dr. J.de Vries (etymologisch woordenboek) als Wahrig (Deutsches Wörterbuch) en DUDEN verwijzen echter naar het Oudhoogduitse 'hūba' met de betekenis: naar boven toe gebogen, gewelfde, muts- en rondachtig: als het dak van een huif-kar.

Gezocht: het wachtwoord voor Stolp

Dat de Haubarg en onze stolpboerderij broer en zus zijn, is thans duidelijk maar onze naamgeving nog niet. Luidt het wachtwoord 'Struikelen'? Sinds mijn jeugd ken ik het Zwitserse (Middelhoogduitse) 'stolpere' of 'stolperä' (Duits = Stolpern, Nederlands = struikelen), maar nooit zou ik daarin een relatie met ons woord stolp hebben vermoed. Echter, wat zegt de eerder geprezen DUDEN?

'Stolpern', gevormd naar het oudere (Duitse) Stolpen = stijf staan/zijn *zonder r. 'Stijf' eigenlijk onbuigzaam, star, rechtop (in het bijzonder van houten palen).*

Het Duitse 'Aufrecht' (= rechtop) kan bovendien ook betekenen 'oprecht' en hier schiet mij het thans verdwenen Russische woord *стойл* te binnen: een voortreffelijk persoon; iemand dus die niet met de wind meewaait, onkreukbaar is. Letterlijk (Russisch-Deutsches Wörterbuch, 1988): mens van uitstekende betekenis voor iets, 'zuil', 'steun', een steunpilaar zouden wij zeggen.

Komt ons fraaie woord stolp gewoon van een rechtop staande, stevige paal, pilaar, (stijf-) staander? Het zou mij niets verbazen want in de 18 van de 21 talen waarin ik

zocht werd iets dergelijks aangegeven. Dat wat eerst een werkwoord was en pas daarna een daarbij behorend zelfstandig naamwoord, komt in de etymologie vaker voor. En ook het feit dat welluidende namen meestal neerkomen op iets eenvoudigs, tastbaars en zelfs banaals. En... is de stolp oorspronkelijk een Duits woord? Sikke de Jong (vml. architect Rijksdienst Monumentenzorg

Noord-Holland en stolpenkenner), naar wie mijn dank uitgaat voor zijn professionele én geduldige uitleg van feiten rond de stolphoeve, maakte mij attent op de houthandel, eerst met Rusland en de Oostzeelanden, later met Duitsland. Veel eikenhout werd per vlot over de Rijn vervoerd naar de stapelplaats Dordrecht en vandaar met kleinere vloten naar o.a. de Zaanstreek; hout dat we nodig hadden voor bijvoorbeeld onze vierkantsstijlen. Hout uit Duitsland... In mijn fantasie hoor ik de Duitse houthandelaars roepen 'Stämme zu verkaufen die Stolpen'- 'boomstammen te koop die stijf, stevig en rechtop staan'. Jaren vergaan; van het Duitse werkwoord Stolpen hebben wij stolp gemaakt, het naamplaatje van onze Noord-Hollandse boerderij met het indrukwekkende vierkant en piramidedak. Als we dit verloop met zekerheid wisten dan zouden we eindelijk de vraag van Shakespeare 'What's in a name' kunnen beantwoorden met: 'That's in our name'.

B. Wigman-Kern

(de auteur besluit haar speurtocht in de volgende Nieuwsbrief met haar bevindingen bij het zoeken van verbanden met de naamgeving van Duitse steden en dorpen. Zo is er de stad Stolp (nu Slupsk) in Polen en nog vier andere plaatsen in Duitsland met namen als Stolp en Stolpen). ▲

Nostalgie rond de Noord-Hollandse stolp

Hooi heeft eeuwenlang het landschap maar ook het interieur van de stolp bepaald. Beelden van hooi op het land, van de hooiwagens en pramen die dit voer voor de koebeesten vervoerden, van de imposante hooi- en vjzelbergen en de volle 'berg' in de stolp zelf zijn verdwenen. Mevrouw Wigman kwam een alleraardigst Russisch boekje met natuur- en landschapstekeningen op het spoor met een afbeelding van opgetast hooi op het land, met een gedicht van Tolstoj.

*'Oh hooimijten, hooimijten
op het uitgestrekte land
Jullie zijn nóg te tellen
nóg in één oogopslag te overzien!*

*Oh hooimijten, hooimijten
in het groene moeras,
wat behoeden jullie,
waar staan jullie voor op wacht?'* ▲



Hooitijd.



STOLPEN IN HET NIEUWS

Uit het Noordhollands Dagblad, verzameld door Ed Dekker, journalist.

Een stolp zal worden afgebeeld op de nieuwe verpakkingen van kaasproducent Cono te **BEEMSTER**. De verandering vloeit voort uit vernieuwing van de merknaam van de kazen.

Een meubelontwerper neemt een oude stolp in **STOMPETOREN** stevig onder handen. Aan een zijkant wordt het dak voorzien van een lange verticale glazen strook voor lichtinval. De voorgevel krijgt een authentieke uitstraling.

Tien verstandelijk gehandicapten hebben in een authentiek ogende stolp te **ENKHUIZEN** nieuw onderdak gekregen. Alles is nieuw, behalve het vierkant, voorgevel en dakkapel.

Na negen jaar wachten op toestemming begint in **SCHOORL** de bouw van een gloednieuwe stolp als onderdak voor acht verstandelijk gehandicapten én als landbouwbedrijf. Deze Noorderhoeve is een bijzonder project.

Stolpboerderijen op **TEXEL** mogen maximaal vier recreatieappartementen bezitten. Met deze garantie heeft de gemeente veel onrust bij agrariërs weggenomen.

Geen kerk, geen infocentrum over een nieuwe wijk. Een grote stolpschuur, ooit deel van de 'Thijs Hoeve', in **HEERHUGO-WAARD** wordt verbouwd tot dertien jongerenappartementen.

Grote schade veroorzaakt een brand in een stolp van een stalhouderij in de **STARNMEER**. De koetsen en sjezen konden worden gered. Het vuur ontstond in de dars.

De gemeenteraad redt een stolp in **ZWAAG**. Van de baan is sloop en nieuwbouw op deze plek van 24 appartementen in vier lagen. Het dorpslint wordt geen geweld aangedaan.

'De oude stolp van Pieter Vis' te **EENIGENBURG** is een regel uit een inzending voor de wedstrijd 'Noord-Holland in gedichten', als onderdeel van Nationale Gedichtendag.

Een nieuwe stolp als woonhuis op het hoogste puntje van **TEXEL**. Na jaren is er overeenstemming met de gemeente om op de Hoge Berg een oud huis te vervangen door een boerderijwoning.

Een sterk vervallen monumentale stolp in **AKERSLOOT** wordt teruggebracht in authentieke staat en ingericht als twee woningen.

De eigenaar heeft geen geld, maar een investeerder ziet mogelijkheden voor herbouw van een beeldbepalende stolp in **OTERLEEK**. ▲

Excursie

De jaarlijkse leden-excursie naar vier interessante boerderijen gaat dit jaar naar Jisp en Spijkerboor. De vier boerderijen (cq dakpankapbergen) worden verbonden door een vaartocht door het Jisperveld. Op zaterdag 1 of 8 oktober. Verdere info en een bon voor deelname in de volgende Nieuwsbrief, september a.s. ▲

Lezingen

De lezing met beeldshow in Zaandam, op 12 april in De Vertoeving (Doopsgezinde Vermaning), voor de Ned. Vereniging van Huisvrouwen afd. Zaanstreek, was nummer 100 in de reeks sinds februari 2000. Er is bijna geen plaats in Noord-Holland waar de stolp in een verhaal over types, constructie en gebruik -met gemiddeld 100

lichtbeelden- niet al eens voor het voetlicht is gekomen. Voor Historische verenigingen, 'Vrouwen van Nu' (Bond van Plattelandsvrouwen); instellingen als Nivon, Rotary, Volksuniversiteit, Jonge Agrarische Vrouwen, overige Vrouwenverenigingen, Ouderenverenigingen, Ondernemersverenigingen, Kamer van Koophandel, Open Monumentendagen en bij symposia, studiedagen en cursussen. Secretaris Mart Groentjes ver-

zorgde het leeuwendeel; en de bestuursleden Joop van Diepen (West-Friesland) en Sander Douma de rest. De lezingen, zo is gebleken, vinden een goed en enthousiast gehoor. De reizende tentoonstelling *De Stolp in Beeld* was te zien in het gemeentehuis van Wester-Koggenland, in De Goorn. Voor zowel lezingen als tentoonstelling: verdere info en boekingen bij het secretariaat. ▲

Nieuwsbrief nr. 42 van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', mei 2005.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88 (ma t/m vr 10-13 uur), fax 072 - 581 68 87, e-mail stolpen@xs4all.nl
website: www.boerderijenstichting.nl

Giro 338181 t.g.v. Boerderijenstichting Noord-Holland, Bergen NH.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Grafische verzorging en advertenties: Carla Buijsman, ipsis b.v., Zwaag (0229 - 27 27 00)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 2.150 exemplaren

De nieuwsbrief verschijnt 3 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Het bestuur van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

Evert Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

Mart Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

Evert Barendrecht (penningmeester)
Jan Greshoffstraat 20, 1822 JC Alkmaar

Willem Messchaert (perscontacten, vierkantdeling) Stierop 1, 1911 NG Uitgeest

Albert Bolt, Rijsenhout
Joop van Diepen, Oosterblokker
Sander Douma, Schermerhorn
Wim Schermerhorn, Grootchermer
Astrid van Seijen, Driehuizen
Piet Verhoeven, Heerhugowaard
Noud de Vreeze, Alkmaar
Anneke Zandt, Twisk

De adviseringscommissie:

Sander Douma, Allet Geertman (boerenerven) en ing. Pieter J. Pretz (secretaris).

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische en onderwerpen over boerenerven 'op locatie' uit te brengen. Voor een dergelijk (eerste) advies wordt een bijdrage van € 70,- in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan de secretaris van de adviseringscommissie: ing. Pieter J. Pretz, Kanaaldijk 142, 1831 BA Koedijk. Telefonisch dagelijks bereikbaar van 10-16 uur: 072 - 562 47 05.

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 15,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!
- Bij acceptgirokaart-overschrijving graag uw naam en adres vermelden.